

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

29 липня 2022 року

Київ

№ 164

Про затвердження Положення про порядок емісії та
еквайрингу платіжних інструментів

Відповідно до статей 7, 15, 40, 56 Закону України “Про Національний банк України”, Закону України “Про платіжні послуги”, з метою регулювання порядку емісії/еквайрингу платіжних інструментів та здійснення розрахунків з їх використанням Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів (далі – Положення), що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

1) постанову Правління Національного банку України від 05 листопада 2014 року № 705 “Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів”;

2) постанову Правління Національного банку України від 15 червня 2015 року № 375 “Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 05 листопада 2014 року № 705”;

3) постанову Правління Національного банку України від 06 вересня 2016 року № 382 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

4) постанову Правління Національного банку України від 29 листопада 2019 року № 142 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

5) постанову Правління Національного банку України від 25 червня 2021 року № 60 “Про затвердження Змін до Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням”;

6) постанову Правління Національного банку України від 08 лютого 2022 року № 13 “Про затвердження Змін до Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням”;

7) постанову Правління Національного банку України від 29 червня 2022 року № 133 “Про затвердження Змін до Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням”.

3. Надавачам платіжних послуг, які здійснюють емісію та/або еквайринг платіжних інструментів, протягом одного місяця з дня введення в дію Закону України “Про платіжні послуги” розробити (привести у відповідність до вимог Положення) та затвердити внутрішні документи щодо надання платіжних послуг відповідно до вимог Положення.

4. Департаменту платіжних систем та інноваційного розвитку (Андрій Поддєрьогін) після офіційного опублікування довести до відома надавачів платіжних послуг України інформацію про прийняття цієї постанови.

5. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

6. Постанова набирає чинності з дня введення в дію Закону України “Про платіжні послуги”.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 57

Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблене згідно із Законами України “Про Національний банк України”, “Про банки і банківську діяльність”, “Про платіжні послуги”, іншими нормативно-правовими актами України, уключаючи нормативно-правові акти Національного банку України (далі – Національний банк).

2. Це Положення встановлює загальні вимоги Національного банку до емісії/еквайрингу платіжних інструментів, що емітуються (уключаючи електронні платіжні засоби, передплачені платіжні інструменти), та здійснення розрахунків з їх використанням.

3. Терміни в цьому Положенні вживаються в такому значенні:

1) автентифікація – процедура, що дає змогу надавачу платіжних послуг установити та підтвердити особу користувача та/або належність користувачу певного платіжного інструменту, наявність у нього підстав для використання конкретного платіжного інструменту, у тому числі шляхом перевірки індивідуальної облікової інформації користувача;

2) авторизація – процедура отримання дозволу на проведення операції з використанням платіжного інструменту;

3) віртуальний платіжний термінал – програмне забезпечення, що дає змогу здійснювати платіжні та інші операції з використанням реквізитів електронних платіжних засобів у мережі Інтернет;

4) власник рахунку – особа, на ім'я якої відкрито рахунок та/або електронний гаманець, за яким здійснюються платіжні та/або інші операції з використанням платіжного інструменту;

5) втрата індивідуальної облікової інформації – неможливість використання користувачем індивідуальної облікової інформації, неправомірне заволодіння та/або використання чи загроза заволодіння та/або використання іншими особами індивідуальної облікової інформації або її компонентів;

6) втрата платіжного інструменту – неможливість здійснення користувачем контролю (володіння) за платіжним інструментом, неправомірне заволодіння та/або використання платіжного інструменту чи його реквізитів та/або індивідуальної облікової інформації;

7) держатель платіжного інструменту (далі – держатель) – фізична особа, яка на законних підставах використовує платіжний інструмент для ініціювання платіжної операції та/або здійснення інших операцій, визначених договором з емітентом;

8) документ за операцією з використанням платіжних інструментів – документ, що підтверджує виконання операції з використанням платіжного інструменту;

9) еквайринг платіжних інструментів (далі – еквайринг) – платіжна послуга, що полягає у прийнятті платіжних інструментів, результатом якої є переказ коштів отримувачу та/або видача коштів у готівковій формі;

10) еквайрингова установа (далі – еквайр) – надавач платіжних послуг, який надає послугу еквайрингу платіжних інструментів та має ліцензію на надання такої послуги;

11) електронний платіжний засіб – платіжний інструмент, реалізований на будь-якому носії, що містить в електронній формі дані, необхідні для ініціювання платіжної операції та/або здійснення інших операцій, визначених договором з емітентом;

12) емісія платіжних інструментів (далі – емісія) – платіжна послуга, що надається емітентом платіжних інструментів на договірних засадах із користувачем, яка полягає у випуску (наданні) користувачу платіжного інструменту для ініціювання та оброблення платіжних операцій;

13) емітент платіжних інструментів (далі – емітент) – надавач платіжних послуг, який надає послугу емісії платіжних інструментів та має право на надання такої послуги відповідно до законодавства України;

14) індивідуальна облікова інформація – індивідуалізований набір інформації, що надається надавачем платіжних послуг користувачу або його уповноваженому представнику для цілей автентифікації;

15) код авторизації – комбінація цифр, літер або літер і цифр, яка формується і надається емітентом або юридичною особою, що діє за його дорученням, під час авторизації;

16) код категорії діяльності суб'єкта господарювання – цифрове визначення категорії діяльності суб'єкта господарювання, що призначається еквайром згідно з правилами відповідної платіжної системи;

17) користувач – фізична або юридична особа, яка має намір отримати чи отримує платіжну послугу від емітента;

18) міскодинг – призначення еквайром суб'єкту господарювання коду категорії діяльності суб'єкта господарювання, що не відповідає фактичній діяльності суб'єкта господарювання;

19) надавач платіжних послуг з обслуговування рахунку – надавач платіжних послуг, у якого відкритий рахунок користувача для виконання платіжних операцій;

20) передплачений платіжний інструмент – платіжний інструмент, що використовується відповідно до схеми виконання платіжних операцій відповідного емітента електронних грошей та/або правил платіжної системи, згідно з якими випускаються платіжні інструменти, та з дотриманням вимог законодавства України;

21) персональний ідентифікаційний номер (далі – ПІН) – комбінація цифр, літер або літер і цифр, потрібна для автентифікації користувача під час здійснення операцій із використанням платіжного інструменту;

22) платіжний додаток – програмний засіб, розміщений в апаратно-програмному середовищі платіжного інструменту (магнітна смуга, мікросхема, чип контактний/безконтактний), за допомогою якого здійснюються платіжні та/або інші операції, передбачені договором;

23) платіжний застосунок – програмне забезпечення, що дає змогу користувачу ініціювати платіжну операцію (у тому числі за допомогою платіжних інструментів) та/або здійснювати інші операції, передбачені договором з надавачем платіжних послуг;

24) платіжна операція – дія, ініційована користувачем, із внесення, переказу або зняття коштів незалежно від правовідносин між платником і отримувачем, які є підставою для цього;

25) порядок – чітка послідовність дій певного процесу із зазначенням способів, форм, строків (термінів) ужиття цих дій, визначена у внутрішніх документах, договорі;

26) фізичний платіжний термінал – електронний програмно-технічний пристрій, що дає змогу здійснювати платіжні та інші операції з використанням платіжних інструментів та/або їх реквізитів.

Інші терміни, які вживаються в цьому Положенні, застосовуються в значеннях, визначених Законом України “Про платіжні послуги”, іншими законами України та нормативно-правовими актами Національного банку.

4. Вимоги цього Положення поширюються на:

1) надавачів платіжних послуг, які відповідно до законодавства України мають право здійснювати емісію/еквайринг платіжних інструментів;

2) операторів платіжних систем;

3) учасників платіжних систем;

4) інших надавачів платіжних послуг, які є суб'єктами відносин, що виникають під час використання платіжних інструментів;

5) користувачів платіжних інструментів.

5. Вимоги цього Положення не поширюються на суб'єктів господарювання, що здійснюють випуск телефонних, транспортних, паливних, дисконтних карток та інших засобів, які не належать до платіжних і призначені для фіксування в електронній формі заборгованості емітента перед користувачем цих засобів за попередньо оплаченими товарами (послугами), та на операції, що здійснюються з їх використанням.

6. На території України використовуються платіжні інструменти, емітовані емітентами (резидентами та нерезидентами), включаючи емітовані учасниками внутрішньодержавних і міжнародних платіжних систем.

7. Правила платіжної системи, включаючи створену нерезидентом, у якій використовуються платіжні інструменти, повинні відповідати вимогам Закону України “Про платіжні послуги”, цього Положення та нормативно-правових актів Національного банку, які регулюють діяльність платіжних систем.

8. Надавач платіжних послуг має право здійснювати емісію, еквайринг, використання та/або обслуговування платіжних інструментів (включаючи електронні платіжні засоби, передплачені платіжні інструменти) на підставі внутрішніх документів щодо надання платіжних послуг (далі – внутрішні документи), розроблених відповідно до:

1) законодавства України, включаючи законодавство у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

2) нормативно-правових актів Національного банку;

3) схеми виконання платіжних операцій;

4) правил відповідної платіжної системи (у разі участі надавача платіжних послуг у цій системі).

Внутрішні документи затверджуються відповідно до вимог статутних документів надавача платіжних послуг.

9. Внутрішні документи надавача платіжних послуг залежно від особливостей діяльності повинні містити:

1) порядок діяльності, пов'язаний з емісією/еквайрингом/використанням та/або обслуговуванням платіжних інструментів;

2) порядок видачі/передавання та знищення платіжного інструменту;

3) порядок персоналізації платіжного інструменту;

4) порядок здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням платіжного інструменту;

5) порядок здійснення платіжних та/або інших операцій за допомогою платіжного застосунку;

6) методику визначення курсу перерахунку іноземної валюти, що застосовується надавачем платіжної послуги, нарахування комісійної винагороди;

7) порядок документообігу за операціями (в електронній та паперовій формі), що здійснюються з використанням платіжних інструментів;

8) процедуру забезпечення безпеки виконання платіжних операцій з використанням платіжних інструментів;

9) систему управління ризиками під час здійснення платіжних операцій, включаючи порядок оцінки операційного ризику, кіберризика та ризику безпеки, оцінки ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового

знищення та порядок урегулювання неплатоспроможності й інших випадків невиконання надавачем платіжних послуг своїх зобов'язань;

10) порядок здійснення розрахунків за операціями з використанням платіжних інструментів;

11) порядок забезпечення захисту інформації та вжиття інших заходів безпеки під час здійснення користувачами платіжних операцій з використанням платіжних інструментів, відповідальність за їх порушення;

12) порядок подання користувачем повідомлення та/або заяви про втрату платіжного інструменту та/або про втрату індивідуальної облікової інформації, та/або про неналежну платіжну операцію;

13) порядок зупинення або припинення платіжних операцій, здійснених з використанням платіжного інструменту;

14) порядок вилучення платіжного інструменту та зупинення використання платіжного інструменту за зверненням користувача;

15) порядок погашення в національній валюті від'ємного залишку за рахунком користувача, який виник під час здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням платіжного інструменту;

16) порядок передавання держателю/представнику держателя платіжного інструменту юридичними особами, фізичними особами-підприємцями та фізичними особами, яким емітентом надано право здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнтів, та порядок здійснення контролю за дотриманням ними цього порядку;

17) перелік можливих нештатних ситуацій, що можуть виникати під час здійснення користувачем платіжних та/або інших операцій, процедури інформування користувача про такі операції та порядок їх завершення;

18) порядок взаємодії з користувачем на випадок шахрайства (підозри шахрайства) або загрози безпеці виконання операції з платіжним інструментом;

19) порядок взаємодії з користувачем у разі здійснення неналежних платіжних операцій з використанням платіжного інструменту та порядок звернення користувача до надавача платіжних послуг за відшкодуванням збитків, завданих у результаті здійснення таких платіжних операцій;

20) порядок звернення користувача до надавача платіжних послуг з питань щодо оскарження операцій, здійснених з використанням платіжного інструменту;

21) порядок розповсюдження емітованих платіжних інструментів комерційними агентами;

22) порядок надання користувачу на умовах кредиту коштів для виконання платіжних та/або інших операцій з використанням платіжного інструменту;

23) процедуру захисту прав користувача та порядок врегулювання спірних питань, що виникають між надавачем платіжних послуг та користувачем платіжного інструменту;

24) порядок взаємодії еквайра із суб'єктом господарювання, порядок здійснення еквайром перевірки відповідності фактичної діяльності суб'єкта господарювання заявленій діяльності (під час укладення договору з суб'єктом господарювання та під час надання послуг еквайрингу), порядок призначення суб'єкту господарювання коду категорії його діяльності (уключаючи підстави призначення, документи, здійснення подвійного та періодичного контролю, здійснення на постійній основі заходів щодо запобігання міскодингу та порядок їх вжиття) та порядок здійснення еквайром контролю за дотриманням цих порядків;

25) порядок взаємодії еквайра з надавачем платіжних послуг, який укладає договори із суб'єктами господарювання, метою яких є приймання коштів з використанням платіжних інструментів на користь таких суб'єктів господарювання за участю еквайра, порядок здійснення еквайром перевірки фактичної діяльності суб'єкта господарювання, з яким юридична особа уклала договір, та порядок здійснення еквайром контролю за дотриманням цього порядку;

26) порядок здійснення еквайром моніторингу переказів, здійснених на користь суб'єкта господарювання;

27) порядок розгляду заяв (повідомлень) щодо міскодингу.

10. Договір стосовно емісії, еквайрингу, використання та/або обслуговування платіжних інструментів, що укладається між надавачами платіжних послуг, не повинен містити заборони укладати договори з іншими надавачами платіжних послуг.

11. Надавач платіжних послуг відповідно до порядку, встановленого законодавством України, що регулює відносини у сфері запобігання та протидії

легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, зобов'язаний ідентифікувати та верифікувати:

1) власників рахунків;

2) держателів, які здійснюють операції за рахунком/електронним гаманцем з використанням платіжного інструменту;

3) представників користувача або довірених осіб, які отримують платіжні інструменти за довіреністю.

12. Надавач платіжних послуг зобов'язаний у всіх своїх відокремлених підрозділах, в яких здійснюється обслуговування платіжних інструментів, надавати держателям доступ для здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням платіжних інструментів та забезпечувати надання необхідної інформації для захисту прав споживачів таких послуг.

13. Надавачу платіжних послуг забороняється вимагати від користувача придбання інших або додаткових послуг чи будь-яких товарів як обов'язкову умову надання/використання/обслуговування платіжного інструменту.

14. Платіжна операція, ініційована з використанням платіжного інструменту з метою зарахування коштів на рахунок отримувача, є безготівковим розрахунком для отримувача та платника.

15. Процесинг за операціями із застосуванням платіжних інструментів на території України здійснюється відповідно до вимог законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку з питань використання хмарних послуг/сервісів.

16. Власник рахунку здійснює контроль за рухом і цільовим використанням коштів за операціями з використанням платіжних інструментів.

17. Користувач здійснює контроль за використанням платіжного інструменту для проведення операцій.

18. Емісія, еквайринг передплачених платіжних інструментів та операції з ними здійснюються відповідно до вимог цього Положення та нормативно-правових актів Національного банку з питань випуску та використання електронних грошей.

II. Емісія платіжних інструментів

19. Емісію платіжних інструментів має право здійснювати виключно емітент, авторизований для надання послуги з емісії платіжних інструментів.

Банк здійснює емісію платіжних інструментів на підставі банківської ліцензії.

20. Емісія/надання користувачу платіжного інструменту здійснюється емітентом на підставі договору, укладеного між емітентом та користувачем.

Емітент укладає з користувачем договір та вносить до нього зміни в порядку, визначеному законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку щодо вимог до договорів про надання платіжних послуг, укладених надавачами платіжних послуг зі споживачами, та цим Положенням.

21. Емітент має право емітувати платіжні інструменти (уключаючи передплачені платіжні інструменти) для здійснення платіжних та/або інших операцій за рахунками/електронними гаманцями, якщо інше не встановлено законодавством України.

22. Емітент має право надавати користувачам для ініціювання платіжних та/або інших операцій:

- 1) для власних потреб фізичних осіб – особисті платіжні інструменти;
- 2) для потреб господарської/підприємницької/незалежної професійної діяльності – корпоративні (бізнесові) платіжні інструменти.

23. Платіжний інструмент може існувати в будь-якій формі, на будь-якому носії, що дає змогу зберігати інформацію, потрібну для ініціювання платіжної операції.

Емітент з урахуванням вимог цього Положення визначає вид платіжного інструменту, тип його носія даних (магнітна смуга, мікросхема, чип контактний/безконтактний), реквізити, що наносяться на нього в графічному вигляді.

Платіжний інструмент, за допомогою якого можна ініціювати платіжну операцію, має давати змогу ідентифікувати емітента.

Платіжний інструмент (крім передплаченого платіжного інструменту), за допомогою якого можна ініціювати платіжну операцію, має бути персоналізований емітентом. Порядок персоналізації платіжного інструменту визначається внутрішніми документами емітента. Персоналізація передплачених платіжних інструментів здійснюється з урахуванням вимог нормативно-правових актів Національного банку з питань випуску та використання електронних грошей.

24. Платіжний інструмент повинен містити такі обов'язкові реквізити, що наносяться на нього в графічному вигляді або розміщуються в електронній формі:

1) комерційне найменування/торговельна марка/знак для товарів та послуг емітента;

2) унікальний номер платіжного інструменту, визначений емітентом, та/або номер рахунку/електронного гаманця, операції за яким здійснюються з використанням цього платіжного інструменту.

Унікальний номер платіжного інструменту, який не використовується в платіжній системі, має починатися з єдиного ідентифікатора Національного банку (далі – код ID НБУ).

Унікальний номер платіжного інструменту, який використовується в платіжній системі, визначається емітентом відповідно до правил відповідної платіжної системи.

25. Емітент має право надати платіжний інструмент користувачу у власність або в користування на умовах та в порядку, визначених договором.

26. Емітент перед укладенням договору зобов'язаний ознайомити користувача з умовами договору, тарифами на обслуговування платіжного інструменту та правилами користування платіжним інструментом.

27. Емітент зобов'язаний надати користувачу в спосіб, визначений емітентом та користувачем, примірники:

1) договору;

2) правил користування платіжним інструментом;

3) тарифів на обслуговування платіжного інструменту, що діяли на дату укладення договору.

Емітент має право надавати користувачу примірники правил і тарифів за допомогою технічних засобів електронних комунікацій. Примірник правил або тарифів, надісланий користувачу за допомогою технічних засобів електронних комунікацій або в інший спосіб, обов'язково має містити дату його відправлення.

28. Емітент зобов'язаний зазначити в договорі такі умови:

1) вид платіжного інструменту;

2) порядок надання в користування або передавання у власність платіжного інструменту;

3) перелік платіжних та інших операцій, які користувач має право здійснювати з використанням платіжного інструменту, правила та максимальний строк їх виконання;

4) розміри гарантійного забезпечення та/або незнижуваного залишку коштів на рахунку/електронному гаманці;

5) порядок кредитування користувача під час здійснення операцій з використанням платіжного інструменту (якщо передбачається надання кредиту для здійснення операцій з використанням платіжного інструменту);

6) порядок визначення курсу перерахунку іноземної валюти, що застосовується емітентом під час використання користувачем платіжного інструменту;

7) порядок та терміни/строки розрахунків між користувачем та емітентом;

8) підстави, за яких емітент має право списувати кошти з рахунку користувача;

9) тарифи емітента на обслуговування операцій з використанням платіжного інструменту на дату укладення договору, порядок повідомлення користувача про їх зміну та отримання згоди та/або відмови користувача щодо такої зміни;

10) інформацію про ліміти та/або обмеження за операціями з використанням платіжного інструменту, порядок їх зміни;

11) право користувача на одержання інформації про операції, здійснені з використанням платіжного інструменту, інформації про операції за його рахунком/електронним гаманцем (якщо в емітента відкрито рахунок/електронний гаманець користувача), періодичність та порядок її отримання;

12) порядок забезпечення емітентом та користувачем заходів безпеки під час користування платіжним інструментом;

13) право емітента зупинити або припинити право користувача на використання платіжного інструменту в разі порушення користувачем умов його використання, визначених договором;

14) право емітента зупинити або припинити право користувача на використання платіжного інструменту з метою виконання вимог законодавства

України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

15) підстави, за яких емітент має право зупинити платіжну операцію із зарахування коштів на рахунок користувача, з урахуванням вимог законодавства України;

16) право користувача зупинити/припинити використання платіжного інструменту за його зверненням;

17) процедуру взаємодії між емітентом та користувачем на випадок шахрайства (підозри шахрайства) або загрози безпеці виконання платіжної операції;

18) процедуру взаємодії між емітентом та користувачем у разі здійснення помилкових, неналежних платіжних операцій та порядок звернення користувача за відшкодуванням збитків, завданих йому в результаті проведених платіжних операцій;

19) інформацію про строк дії договору, порядок внесення змін до договору, умови припинення договору;

20) інформацію про механізм захисту прав користувача та порядок врегулювання спірних питань, що виникають під час використання користувачем платіжного інструменту;

21) відповідальність емітента та користувача.

29. Умови договору не повинні містити вимоги про безумовну відповідальність користувача за неналежну платіжну операцію, за винятком, якщо доведено, що дії чи бездіяльність користувача призвели до втрати платіжного інструменту або індивідуальної облікової інформації, розголошення ПНУ/індивідуальної облікової інформації або іншої інформації, яка дає змогу ініціювати платіжну операцію з використанням платіжного інструменту.

30. Емітент має право вносити зміни до правил користування платіжним інструментом або тарифів за його обслуговування, повідомивши про це користувача не пізніше ніж за 30 календарних днів до дати, з якої застосовуватимуться відповідні зміни, у спосіб, передбачений договором, укладеним з користувачем, за виключенням розміщення відповідного повідомлення на вебсайті (вебсторінці) емітента.

Емітент у повідомленні зобов'язаний зазначити перелік змін, які вносяться, та поінформувати, що користувач у разі незгоди з ними має право до дати, з якої

застосовуватимуться такі зміни, розірвати договір без сплати додаткової комісійної винагороди за його розірвання. Зміни до правил використання платіжного інструменту або тарифів вважаються погодженими користувачем, якщо до дати, з якої вони застосовуватимуться, користувач не повідомить емітента про розірвання договору.

31. Емітент не має права надавати користувачу платіжні інструменти без відповідного запиту користувача, крім випадку надання користувачу платіжного інструменту на заміну раніше виданого.

32. Емітент має право емітувати платіжний інструмент до рахунку, відкритого в цього емітента як надавача платіжних послуг з обслуговування рахунку фізичній особі (не власнику рахунку), за умови надання власником рахунку згоди щодо його емісії в порядку, визначеному договором.

33. Емітент має право емітувати платіжний інструмент до електронного гаманця, відкритого в цього емітента як емітента електронних грошей фізичній особі (не власнику електронного гаманця), за умови надання власником електронного гаманця згоди щодо його емісії в порядку, визначеному договором.

34. Емітент має право розміщувати на платіжному інструменті одночасно дві та більше торговельні марки (знаки для товарів і послуг) відповідно до договорів із власниками таких торговельних марок. Такі договори повинні містити правила виконання операцій з використанням платіжних інструментів.

35. Емітент має право емітувати платіжні інструменти, які, крім платіжного додатка, мають нефінансові додатки та можуть містити ідентифікаційні дані, інформацію про пільги, страхування та іншу інформацію про держателя і дають змогу ідентифікувати їх держателів та обліковувати виконані ними операції із застосуванням таких платіжних інструментів у певних системах виплат, надання та обліку послуг, пільг, знижок.

36. Емітент зобов'язаний повідомити користувача про:

1) закінчення терміну дії (у разі його наявності) платіжного інструменту не пізніше ніж за десять календарних днів до закінчення терміну його дії в спосіб, передбачений договором;

2) право користувача закрити рахунок, відкритий у нього як у надавача платіжних послуг з обслуговування рахунку, та про комісійну винагороду, яка може стягуватися за обслуговування цього рахунку, якщо в користувача немає більше діючих платіжних інструментів, емітованих до цього рахунку;

3) право користувача закрити електронний гаманець, відкритий у нього як у емітента електронних грошей, та про комісійну винагороду, яка може стягуватися за обслуговування цього електронного гаманця, якщо в користувача немає більше діючих платіжних інструментів, емітованих до цього електронного гаманця.

37. Один платіжний інструмент може використовуватися для ініціювання платіжних та/або інших операцій за рахунками та/або електронними гаманцями, відкритими відповідно до законодавства України у різних надавачів платіжних послуг, у порядку, визначеному договором з емітентом, з урахуванням вимог законодавства України.

III. Еквайринг платіжних інструментів

38. Еквайринг має право здійснювати виключно еквайр, який має ліцензію на надання послуги з еквайрингу платіжних інструментів.

Банк здійснює еквайринг на підставі банківської ліцензії.

39. Еквайринг здійснюється еквайром на підставі договору, укладеного з оператором платіжної системи (у разі еквайрингу платіжних інструментів цієї платіжної системи) та/або емітентом платіжних інструментів, та/або отримувачем, з урахуванням вимог законодавства України та цього Положення.

40. Еквайр зобов'язаний під час здійснення еквайрингу платіжного інструменту передавати платіжну інструкцію відповідно до вимог законодавства України та нормативно-правових актів з питань здійснення безготівкових розрахунків.

41. У здійсненні еквайрингу щодо однієї платіжної операції може брати участь один або більше еквайрів.

42. Предметом еквайрингу можуть бути платіжні операції з переказу коштів та/або видачі готівкових коштів з використанням платіжного пристрою.

43. Еквайр має право здійснювати видачу готівки в національній або іноземній валюті з використанням платіжних пристроїв з урахуванням обмежень, установлених законодавством України.

44. Договір між еквайром і емітентом дає право еквайру надавати послугу еквайрингу платіжних інструментів цього емітента, що використовуються держателями для здійснення платіжних та/або інших операцій.

Договір між еквайром і емітентом має містити такі умови:

1) платіжні інструменти, які приймаються еквайром;

- 2) порядок оформлення документів, що підтверджують здійснення операції;
- 3) порядок і терміни/строки розрахунків між еквайром та емітентом;
- 4) процедури безпеки, яких має дотримуватися еквайр під час приймання платіжних інструментів;
- 5) перелік інформації, що має надаватися емітентом еквайру та/або еквайром емітенту, порядок та строки її надання;
- 6) порядок зупинення платіжних операцій/інших операцій з платіжними інструментами, порядок вилучення платіжних інструментів та повідомлення про це власника рахунку/держателя;
- 7) відповідальність еквайра та емітента;
- 8) порядок розгляду спорів;
- 9) інші умови відповідно до законодавства України або на розсуд еквайра та емітента.

45. Договір між еквайром і суб'єктом господарювання (отримувачем) про здійснення еквайрингу може передбачати обслуговування платіжних інструментів для здійснення платіжних операцій та/або інших операцій, визначених цим договором.

Еквайр залежно від особливостей діяльності суб'єкта господарювання зобов'язаний зазначити в договорі такі умови:

- 1) платіжні інструменти, які приймаються суб'єктом господарювання;
- 2) порядок оформлення документів, що підтверджують здійснення операції;
- 3) порядок і терміни/строки розрахунків між еквайром та суб'єктом господарювання;
- 4) розмір комісійної винагороди, яку суб'єкт господарювання сплачує еквайру;
- 5) процедури безпеки, яких має дотримуватися суб'єкт господарювання під час приймання платіжних інструментів та передавання даних еквайру про проведені операції;

6) обов'язок суб'єкта господарювання надавати інформацію, потрібну для виконання еквайром вимог законодавства України, що регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

7) перелік інформації, що має надавати суб'єкт господарювання еквайру, включаючи інформацію про види його діяльності для призначення еквайром відповідного коду категорії його діяльності, порядок та строки її надання;

8) обов'язок суб'єкта господарювання надати еквайру інформацію про зміну видів його діяльності, які повідомлялися еквайру для призначення коду категорії його діяльності;

9) відповідальність суб'єкта господарювання за надання недостовірної інформації про види своєї діяльності;

10) право еквайра відмовитися від підтримання ділових відносин та порядок повідомлення еквайром суб'єкта господарювання про намір використати таке право;

11) порядок та строк ініціювання суб'єктом господарювання повернення коштів за повернутий товар (ненадану послугу), який(а) був(ла) придбаний(а) з використанням платіжного інструменту (з урахуванням вимог законодавства України з питань захисту прав споживачів);

12) відповідальність еквайра та суб'єкта господарювання (включаючи відповідальність за навмисне невикористання платіжних пристроїв або неповідомлення еквайра про їх непрацездатність);

13) порядок розгляду спорів;

14) інші умови відповідно до законодавства України або на розсуд еквайра та суб'єкта господарювання.

46. Еквайр у разі укладання договору з надавачем платіжних послуг, який укладає договори із суб'єктами господарювання, метою яких є приймання коштів з використанням платіжних інструментів на користь таких суб'єктів господарювання за участю еквайра, зобов'язаний передбачити в договорі, крім зазначених у пункті 45 розділу III цього Положення, такі умови:

1) порядок та терміни/строки розрахунків з надавачем платіжних послуг та/або суб'єктами господарювання, з якими надавачем платіжних послуг укладено договір;

2) обов'язок надання надавачем платіжних послуг інформації, потрібної для виконання еквайром вимог законодавства України, що регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

3) обов'язок надавача платіжних послуг надати еквайру інформацію про види діяльності суб'єкта господарювання, з яким надавачем платіжних послуг укладено договір, та/або зміну видів діяльності такого суб'єкта господарювання, які повідомлялися еквайру для призначення коду категорії діяльності суб'єкта господарювання;

4) перелік інформації, що має надавати надавач платіжних послуг еквайру, порядок та строки її надання;

5) відповідальність надавача платіжних послуг за надання недостовірної інформації про види своєї діяльності;

6) право еквайра відмовитися від підтримання ділових відносин та порядок повідомлення еквайром надавача платіжних послуг про намір використати таке право.

47. Еквайр зобов'язаний:

1) під час укладення договору із суб'єктом господарювання та під час обслуговування суб'єкта господарювання дотримуватися вимог законодавства України, що регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

2) проводити моніторинг платіжних операцій з використанням платіжних інструментів, здійснених на користь суб'єкта господарювання, у порядку, визначеному внутрішніми документами;

3) перераховувати кошти на рахунок суб'єкта господарювання або надавача платіжних послуг за реквізитами та в терміни, визначені договором, укладеним між ними.

48. Еквайр зобов'язаний надати користувачу на його запит інформацію про порядок і умови здійснення платіжної операції або доступ до такої інформації.

49. Еквайру забороняється в будь-який спосіб обмежувати право держателя самостійно обирати для виконання платіжних операцій будь-який із платіжних інструментів, держателем яких він є, крім випадків, передбачених законодавством України.

50. Еквайр має право заохочувати держателя до використання певного платіжного інструменту для виконання конкретної платіжної операції.

51. Еквайр зобов'язаний ознайомити держателя платіжного інструменту з розміром власної комісійної винагороди за виконання платіжної операції (за наявності такої комісійної винагороди) безпосередньо перед ініціюванням такої операції. Держатель платіжного інструменту після отримання інформації про комісійну винагороду повинен мати змогу відмовитися від уже розпочатої платіжної операції.

52. Еквайр має право надавати держателю платіжного інструменту інформацію про розмір комісійної винагороди на екрані платіжного пристрою, друкувати на паперових документах за операціями з використанням платіжних інструментів, розміщувати в електронній або паперовій формі в місцях здійснення операцій або розрахунків з використанням платіжних інструментів.

53. Еквайр зобов'язаний ознайомити держателя з розміром власної комісійної винагороди за отримання готівки через банкомат перед ініціюванням операції на екрані банкомата.

Держатель після перегляду на екрані банкомата даних про суму комісійної винагороди повинен мати змогу відмовитися від уже розпочатої операції.

54. Еквайр зобов'язаний надати держателю можливість перевірити реквізити платіжної інструкції, сформованої еквайром під час здійснення держателем платіжної операції (крім операцій, здійснених безпосередньо в транспорті та/або в торгово-сервісній мережі) з використанням платіжного інструменту, до надання держателем згоди на проведення операції.

Держатель після перевірки реквізитів платіжної інструкції повинен мати змогу відмовитися від уже розпочатої операції.

55. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечувати можливість здійснення безготівкових розрахунків за продані товари (надані послуги) за допомогою платіжних інструментів та/або платіжних застосунків, та/або платіжних пристроїв.

Суб'єкт господарювання має право заохочувати держателя до використання певного платіжного інструменту для здійснення розрахунків.

56. Суб'єкт господарювання сплачує еквайру комісійну винагороду та/або іншу плату за еквайринг відповідно до укладеного між ними договору (далі – плата за еквайринг).

Еквайр у разі зміни (збільшення або зменшення) розміру інтерчейнджу зобов'язаний здійснити відповідне коригування плати за еквайринг згідно з умовами та в порядку, встановленими договором між еквайром та суб'єктом господарювання.

57. Еквайр не має права встановлювати технічні та технологічні обмеження на приймання суб'єктами господарювання платіжних інструментів певних емітентів, якщо такі обмеження не встановлені законодавством України або емітентом з метою дотримання правил безпеки щодо втрачених держателями платіжних інструментів чи скомпрометованих їх реквізитів або персональних ідентифікаційних даних держателів.

58. Еквайринг має здійснюватися в умовах операційної сумісності еквайрингових мереж для забезпечення суб'єктами господарювання можливості безперешкодного приєднання до таких мереж і здійснення користувачами платіжних та/або інших операцій з використанням платіжних інструментів.

Операційна сумісність передбачає можливість використання в еквайринговій мережі еквайра платіжних інструментів, емітованих різними емітентами.

59. Суб'єкт господарювання має право за погодженням з еквайром(ами) самостійно придбавати платіжні пристрої, що відповідають технічним (функціональним) вимогам і вимогам безпеки, які встановлюються еквайром(ами) для такого обладнання, розробленим з урахуванням вимог до інформаційної безпеки виконання платіжних операцій, визначених нормативно-правовими актами Національного банку з питань безпеки проведення платіжних операцій.

60. Еквайр має забезпечувати суб'єкту господарювання можливість встановлення платіжного пристрою, який приймає платіжні інструменти, емітовані різними емітентами, з правом вільного вибору його виду та умов використання (купівлі/оренди/користування в порядку, визначеному договором між еквайром і суб'єктом господарювання) за умови, що він відповідає вимогам еквайра і може використовуватися на підставі операційної сумісності.

Один платіжний пристрій може використовуватися спільно кількома суб'єктами господарювання.

61. Суб'єкт господарювання зобов'язаний здійснювати операції з використанням платіжного інструменту лише в присутності держателя, якщо інше не узгоджено з держателем або не передбачено умовами договору з еквайром для окремих видів операцій.

62. Еквайр не має права зобов'язувати суб'єкта господарювання, а суб'єкт господарювання не має права вимагати від держателя введення ПНУ як засобу його автентифікації, якщо це не передбачено умовами використання платіжного інструменту, установленими емітентом.

Суб'єкт господарювання не має права вимагати від держателя підписання квитанції платіжного терміналу або інших первинних документів, що підтверджують здійснення платіжної операції, якщо держатель увів ПН у процесі здійснення операції та інше не встановлено емітентом.

Еквайр зобов'язаний забезпечувати проведення платіжних операцій найбільш безпечним способом для відповідного платіжного інструменту.

63. Суб'єкт господарювання зобов'язаний відмовитися від здійснення платіжної операції з використанням платіжного інструменту в порядку, установленому договором з еквайром, у разі:

- 1) неможливості виконання авторизації у зв'язку з технічними причинами;
- 2) отримання негативного коду відповіді від емітента платіжного інструменту;
- 3) інших випадків, установлених договором або законодавством України.

64. Суб'єкт господарювання зобов'язаний:

- 1) дотримуватися правил здійснення платіжної операції з використанням платіжного інструменту та процедур безпеки, установлених договором з еквайром;
- 2) не розголошувати даних про держателя особам, які не мають на це законного права або повноважень, і не дозволяти їм використовувати за призначенням платіжний інструмент;
- 3) не копіювати платіжний інструмент чи його реквізити.

65. Суб'єкту господарювання забороняється:

- 1) установлювати будь-яку додаткову (супровідну) плату під час здійснення оплати за продані ним товари (надані послуги) з використанням платіжних інструментів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв, включаючи плату за використання певного платіжного інструменту, платіжного застосунку або платіжного пристрою;

2) установлювати різні ціни на ті самі товари чи послуги в разі здійснення розрахунку за них у безготівковій формі порівняно з розрахунком готівковими коштами.

66. Розрахунки між еквайром і суб'єктом господарювання за платіжними операціями з використанням платіжних інструментів, здійснених резидентами і нерезидентами на території України, включаючи операції в мережі Інтернет, здійснюються виключно в гривні.

67. Еквайр зобов'язаний розглядати скарги щодо платіжних операцій, які опротестовуються власником рахунку/держателем, емітентом, суб'єктом господарювання, у спосіб і строки, установлені договором, з урахуванням вимог законодавства України.

IV. Особливості використання платіжних інструментів у платіжних системах

68. Емітент має право укладати договори з операторами платіжних систем для емісії платіжних інструментів, що використовуються у відповідних платіжних системах, для здійснення платіжних та/або інших операцій.

Оператор платіжної системи може бути емітентом платіжних інструментів платіжної системи, оператором якої він є, у разі авторизації на надання послуги з емісії платіжних інструментів.

69. Емітент під час здійснення емісії платіжних інструментів для використання в платіжних системах повинен додатково до вимог цього Положення враховувати вимоги розділу IV цього Положення.

70. Емітент здійснює емісію платіжних інструментів для використання в платіжній системі на підставі договору з оператором платіжної системи та відповідно до правил цієї платіжної системи і вимог законодавства України. Емітент зобов'язаний розробити внутрішні документи емітента з урахуванням вимог цього Положення та правил відповідної платіжної системи.

71. Емітенту забороняється укладати договір з оператором платіжної системи, правила якої передбачають обмеження його прав щодо участі в інших платіжних системах, включаючи міжнародні.

72. Емітент, який уклав договір з оператором платіжної системи, зобов'язаний в усіх своїх відокремлених підрозділах, у яких здійснюється обслуговування платіжних інструментів, надавати держателям доступ для здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням платіжних інструментів, що надаються платіжною системою, та забезпечувати надання потрібної інформації для захисту прав споживачів таких послуг.

73. Якщо оператор створеної нерезидентом платіжної системи одночасно виконує функції емітента, він має право укласти з надавачами платіжних послуг договори про розповсюдження в Україні емітованих ним платіжних інструментів серед користувачів таких надавачів платіжних послуг.

74. Платіжний інструмент для використання в платіжній системі повинен містити найменування платіжної системи та обов'язкові реквізити, зазначені в цьому Положенні.

75. Оператор платіжної системи визначає:

- 1) вид платіжного інструменту для використання в платіжній системі, тип його носія даних (магнітна смуга, мікросхема, чип контактний/безконтактний);
- 2) реквізити, що наносяться на платіжний інструмент у графічному вигляді;
- 3) інші елементи, які можуть бути розміщені на платіжному інструменті, з урахуванням вимог законодавства України.

76. Емітент у разі емісії платіжного інструменту для використання в більш як одній платіжній системі має право розміщувати на одному платіжному інструменті одночасно дві та більше торговельні марки (знаки для товарів і послуг) платіжних систем відповідно до договорів з операторами платіжних систем – власниками таких торговельних марок. Такі договори повинні містити правила виконання операцій з використанням платіжних інструментів.

77. Один платіжний інструмент може використовуватися для ініціювання платіжних та/або інших операцій у більш як одній платіжній системі, у порядку, визначеному правилами таких платіжних систем.

78. Еквайр має право укласти договори з операторами платіжних систем для еквайрингу платіжних інструментів, що використовуються у відповідних платіжних системах, для здійснення платіжних та/або інших операцій.

79. Еквайр під час здійснення еквайрингу платіжних інструментів, що використовуються в платіжній системі, повинен додатково до вимог цього Положення враховувати вимоги розділу IV цього Положення.

Еквайр під час здійснення еквайрингу платіжних інструментів, що використовуються в платіжній системі для проведення платіжних операцій, зобов'язаний дотримуватися правил платіжної системи, включаючи порядок формування/передавання платіжних інструкцій.

80. Еквайр здійснює еквайринг платіжних інструментів, що використовуються в платіжній системі, на підставі договору з оператором платіжної системи та відповідно до правил цієї платіжної системи і вимог законодавства України. Еквайр зобов'язаний розробити внутрішні документи з урахуванням вимог цього Положення та правил відповідної платіжної системи.

81. Еквайру забороняється укладати договір з оператором платіжної системи, правила якої передбачають обмеження його прав щодо участі в інших платіжних системах, включаючи міжнародні.

82. Еквайр, який уклав договір з оператором платіжної системи, зобов'язаний надавати держателям доступ до отримання послуг, що надаються платіжною системою, та забезпечувати надання власнику рахунку/держателю потрібної інформації для захисту прав споживачів таких послуг.

83. Еквайр зобов'язаний під час обслуговування суб'єкта господарювання дотримуватися внутрішніх документів щодо перевірки відповідності фактичної діяльності суб'єкта господарювання заявленій діяльності та порядку призначення суб'єкту господарювання коду категорії його діяльності.

84. Еквайру заборонено призначати суб'єкту господарювання код категорії його діяльності, який не відповідає фактичній діяльності суб'єкта господарювання.

85. Еквайр зобов'язаний здійснювати перевірку відповідності фактичної діяльності суб'єкта господарювання заявленій діяльності під час установадження ділових відносин, призначення йому коду категорії діяльності суб'єкта господарювання та під час обслуговування суб'єкта господарювання.

86. Еквайр (незалежно від наявності прямого договору з суб'єктом господарювання) зобов'язаний здійснювати перевірку відповідності фактичної діяльності суб'єкта господарювання заявленій діяльності в разі:

1) надходження заяви (повідомлення) щодо міскодингу;

2) самостійного виявлення ознак міскодингу за результатами вжиття заходів щодо запобігання міскодингу.

Еквайр зобов'язаний у разі використання суб'єктом господарювання віртуального платіжного терміналу, крім випадків, визначених в абзаці першому пункту 86 розділу IV цього Положення, здійснювати перевірку відповідності фактичної діяльності суб'єкта господарювання заявленій діяльності не рідше одного разу на шість місяців після призначення суб'єкту господарювання коду категорії його діяльності або з часу останньої перевірки.

87. Еквайр зобов'язаний документувати результати перевірки відповідності фактичної діяльності суб'єкта господарювання заявленій діяльності відповідно до порядку призначення суб'єкту господарювання коду категорії діяльності суб'єкта господарювання, визначеному у внутрішніх документах.

88. Еквайр зобов'язаний уживати дієвих заходів щодо запобігання міскодингу в порядку, визначеному внутрішніми документами.

89. Еквайр зобов'язаний фіксувати отримані заяви (повідомлення) щодо міскодингу, здійснювати їх розгляд та інформувати заявника про результати розгляду заяви (повідомлення) та оператора відповідної платіжної системи в разі виявлення факту міскодингу в порядку, визначеному у внутрішніх документах.

90. Договір між еквайром і суб'єктом господарювання (отримувачем) про здійснення еквайрингу може передбачати обслуговування платіжних інструментів певної платіжної системи з дотриманням її правил для здійснення платіжних операцій та/або інших операцій, визначених цим договором.

Договір між еквайром і суб'єктом господарювання не повинен містити обмежень щодо використання платіжних інструментів, емітованих емітентами інших платіжних систем, що можуть використовуватися в межах України відповідно до вимог законодавства України.

91. Еквайр зобов'язаний зазначити в договорі із суб'єктом господарювання найменування платіжних систем, платіжні інструменти яких можуть використовуватися для ініціювання платіжних або інших операцій.

92. Еквайр не має права встановлювати технічні та технологічні обмеження щодо використання платіжних інструментів певних платіжних систем, якщо такі обмеження не встановлені оператором платіжної системи з метою дотримання правил безпеки щодо втрачених держателями платіжних інструментів чи скомпрометованих їх реквізитів або персональних ідентифікаційних даних держателів.

93. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити розміщення зображення торговельної марки платіжної системи в місцях, де здійснюються операції з використанням платіжних інструментів, у порядку, установленому договором.

94. Еквайр у разі здійснення еквайрингу платіжних та/або інших операцій за допомогою платіжних інструментів, які використовуються в платіжній системі, зобов'язаний забезпечити можливість здійснення таких операцій з використанням платіжних інструментів не менше трьох платіжних систем, однією з яких є багатоемітентна платіжна система, створена резидентом України.

95. Еквайр зобов'язаний забезпечити суб'єкту господарювання можливість установа платіжного пристрою з правом вільного вибору його виду та умов використання (купівлі/оренди/користування в порядку, визначеному договором між еквайром і суб'єктом господарювання) за умови, що він відповідає вимогам еквайра і може використовуватися на підставі операційної сумісності.

96. Суб'єкт господарювання зобов'язаний здійснювати операції з використанням платіжного інструменту лише в присутності держателя, якщо інше не узгоджено з держателем або не передбачено правилами платіжної системи для окремих видів операцій.

97. Еквайр не має права зобов'язувати суб'єкта господарювання, а суб'єкт господарювання – вимагати від держателя введення ПІНУ як засобу його автентифікації, якщо це не передбачено правилами платіжної системи та/або емітента.

Суб'єкт господарювання не має права вимагати від держателя підписання квитанції платіжного терміналу або інших первинних документів, що підтверджують здійснення платіжної операції, якщо держатель увів ПІН під час здійснення операції та інше не встановлено правилами платіжної системи.

98. Еквайр зобов'язаний розглядати скарги щодо платіжних операцій, які опротестовуються власником рахунку/держателем, емітентом, суб'єктом господарювання або оператором платіжної системи, у спосіб і строки, передбачені законодавством України та правилами платіжної системи.

99. Емітент або визначена ним юридична особа під час отримання заяви (повідомлення) щодо факту міскодингу зобов'язаний ідентифікувати користувача і зафіксувати обставини, дату, годину та хвилини його заяви (повідомлення).

Емітент зобов'язаний надати користувачу можливість одержувати інформацію про хід розгляду заяви (повідомлення) і повідомляти в письмовій формі про результати розгляду заяви (повідомлення) у строк, передбачений Законом України “Про звернення громадян”.

100. Емітент зобов'язаний інформувати оператора платіжної системи про отримані заяви (повідомлення) користувачів щодо міскодингу.

101. Оператор платіжної системи з метою протидії міскодингу здійснює аналіз проведених нею переказів на користь суб'єкта господарювання з використанням віртуального платіжного терміналу (згідно із правилами та процедурами відповідної платіжної системи) та у випадках виявлення ознак міскодингу ініціює перевірку еквайром відповідності призначеного суб'єкту господарювання коду категорії діяльності суб'єкта господарювання його фактичній діяльності.

102. Оператор платіжної системи здійснює розгляд заяв (повідомлень) про випадки міскодингу, забезпечує перевірку цих заяв (повідомлень) іншими учасниками платіжної системи та інформує відповідних учасників про результати такого розгляду.

V. Порядок здійснення операцій

103. Платіжні інструменти використовуються для ініціювання платіжних операцій з рахунків та/або електронних гаманців, відкритих у надавачів платіжних послуг відповідно до законодавства України.

104. Держатель має право здійснювати платіжні та/або інші операції виключно з використанням персоналізованого платіжного інструменту чи його реквізитів (якщо інше не встановлено законодавством України) відповідно до договору, укладеного з емітентом.

105. Держатель має право:

1) використовувати особистий та/або корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент для здійснення платіжних операцій відповідно до вимог законодавства України та умов договору, укладеного з емітентом;

2) за допомогою корпоративного (бізнесового) платіжного інструменту отримувати готівку в розмірах, установлених нормативно-правовими актами Національного банку з питань ведення касових операцій у національній валюті в Україні.

106. Користувачу заборонено використовувати корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент для виплати заробітної плати, інших видів соціальних виплат і допомоги.

107. Власник рахунку самостійно визначає осіб, які мають право здійснювати платіжні та/або інші операції за його рахунком з використанням корпоративного (бізнесового) платіжного інструменту, та зобов'язаний надати емітенту їх ідентифікаційні дані в порядку, визначеному внутрішніми документами та умовами договору з емітентом.

108. Власник рахунку несе відповідальність за використання корпоративних (бізнесових) платіжних інструментів під час здійснення платіжних та/або інших операцій.

109. Законний представник [батьки (усиновлювачі, прийомні батьки, батьки-вихователі), опікун, піклувальник чи інша особа, визначена законом] має

право використовувати платіжний інструмент, який йому емітовано, для здійснення платіжних та/або інших операцій за рахунком, відкритим на ім'я малолітньої особи, фізичної особи, визнаної судом недієздатною.

110. Емітент визначає у внутрішніх документах та в договорі з користувачем порядок кредитування в разі здійснення користувачем платіжних та/або інших операцій з використанням платіжного інструменту за рахунок наданого емітентом кредиту.

111. Емітент зобов'язаний у разі виконання держателем платіжної операції з використанням платіжного інструменту у валюті, яка відрізняється від валюти рахунку, здійснювати перерахунок суми за операцією в порядку, визначеному договором.

112. Зобов'язання емітента, що виникають у зв'язку з організацією безготівкових розрахунків із використанням платіжних інструментів, є власними зобов'язаннями емітента перед іншими надавачами платіжних послуг.

113. Кошти, списані емітентом із рахунку/електронного гаманця, за яким здійснюються операції з використанням платіжного інструменту, або відшкодовані на користь емітента за здійснені держателем операції з використанням платіжного інструменту, є коштами емітента.

114. Емітент має право виконати операції з купівлі, продажу, обміну потрібної валюти на валютному ринку України в порядку, установленому нормативно-правовими актами Національного банку, або провести внутрішній кліринг, якщо валюта платіжної операції, здійсненої з використанням платіжного інструменту цього емітента, не збігається з валютою, списаною з відповідного рахунку/електронного гаманця, відкритого в цього емітента як надавача платіжних послуг з обслуговування рахунку/емітента електронних грошей.

115. Держатель здійснює платіжні та/або інші операції за допомогою платіжного застосунку, який пропонується надавачем платіжних послуг у порядку, визначеному в договорі з надавачем платіжних послуг.

116. Платіжний застосунок, який пропонується надавачем платіжних послуг, для здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням платіжного інструменту, що не використовується в платіжній системі, має одночасно відповідати вимогам:

1) надавача платіжних послуг до технологій захисту здійснення операцій з використанням платіжних інструментів;

2) інформаційної безпеки виконання платіжних операцій, визначених нормативно-правовими актами Національного банку з питань безпеки проведення платіжних операцій.

117. Платіжний застосунок для здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням платіжного інструменту в платіжній системі має одночасно відповідати вимогам:

1) надавача платіжних послуг до технологій захисту здійснення операцій з використанням платіжних інструментів;

2) відповідної платіжної системи до безпеки технологій захисту здійснення операцій з використанням платіжних інструментів.

118. Надавач платіжних послуг не несе відповідальності за платіжні операції, здійснені держателем за допомогою платіжного застосунку, який не пропонується надавачем платіжних послуг.

119. Емітент зобов'язаний надати користувачу інформацію про:

1) кожен здійснену платіжну та/або іншу операцію, здійснену з використанням наданого емітентом платіжного інструменту не менше одного разу протягом календарного місяця на безоплатній основі в спосіб, визначений договором;

2) кошти, списані емітентом із рахунків та/або електронних гаманців користувача, відкритих відповідно до законодавства України в надавачів платіжних послуг, за обслуговування платіжних інструментів емітента та операцій, здійснених з їх використанням, не менше одного разу протягом календарного місяця на безоплатній основі в спосіб, визначений договором;

3) курс перерахунку іноземної валюти, що застосовувався під час здійснення платіжних операцій (на вимогу користувача).

120. Користувач та емітент мають право домовитись і передбачити в договорі оплату за отримання додаткової інформації або інформації, що надається частіше ніж один раз на календарний місяць.

121. Користувач має право звернутися до емітента із заявою про розгляд спірного питання або до суду в разі наявності заперечень щодо операцій, здійснених із використанням платіжного інструменту, зазначених в інформації, наданій емітентом.

122. Емітент у порядку та в строки, визначені законодавством України або умовами договору з еквайром/оператором платіжної системи, під час розгляду заяви користувача, якого він обслуговує, про розгляд спірного питання щодо операцій з використанням платіжного інструменту:

1) має право одержувати від еквайра інформацію/документи (або їх копії), що підтверджує(ють) здійснення користувачем цих операцій;

2) зобов'язаний невідкладно вжити заходів для отримання всієї інформації про платіжну операцію та надати її користувачу без стягнення плати.

123. Еквайр у порядку та в строки, визначені законодавством України або умовами договору з емітентом/оператором платіжної системи, зобов'язаний надати на запит емітента інформацію/документи про здійснення платіжної операції з використанням платіжного інструменту.

124. Емітенту забороняється в будь-який спосіб обмежувати право користувача самостійно обирати для виконання платіжних операцій будь-який платіжний інструмент, користувачем якого він є, крім випадків, передбачених законодавством України.

Емітент має право заохочувати користувача до використання певного платіжного інструменту для виконання конкретної платіжної операції.

VI. Взаєморозрахунки між учасниками платіжних систем за операціями з платіжними інструментами

125. Розрахунки між учасниками платіжної системи за результатами проведених платіжних операцій держателями виконуються відповідно до правил платіжних систем.

126. Взаєморозрахунки між учасниками платіжної системи за операціями із використанням платіжних інструментів, здійсненими їх держателями в межах України, проводяться лише у валюті України незалежно від того, у якій валюті відкрито рахунок, за яким здійснюються операції з використанням платіжного інструменту.

127. Переказ коштів між учасниками міжнародної платіжної системи за операціями з використанням платіжних інструментів, здійсненими їх держателями за межами України, а також за операціями, здійсненими в межах України держателями – нерезидентами України, проводиться у валюті, визначеній у договорі з оператором міжнародної платіжної системи.

128. Зобов'язання емітента, що виникають у зв'язку з організацією безготівкових розрахунків із використанням платіжних інструментів з

оператором платіжної системи, є власними зобов'язаннями емітента перед цією платіжною системою.

129. Переказ коштів між учасниками платіжної системи за операціями з використанням емітованих резидентами платіжних інструментів, здійсненими в межах України, проводиться розрахунковим банком-резидентом.

130. Переказ коштів між учасниками міжнародної платіжної системи за операціями з використанням емітованих нерезидентами платіжних інструментів, здійсненими в межах України, та за операціями з використанням емітованих резидентами платіжних інструментів, здійсненими за межами України, проводиться через рахунки, відкриті в розрахунковому банку міжнародної платіжної системи, у валюті, визначеній у договорі між емітентом (еквайром) та оператором міжнародної платіжної системи.

131. Взаєморозрахунки між учасниками платіжної системи за операціями, здійсненими з використанням платіжних інструментів, емітованих-резидентами, можуть виконуватися за клірингом.

132. Учасник платіжної системи має право самостійно організувати і виконувати розрахунки з надавачами платіжних послуг, що не є учасниками цих платіжних систем, які здійснюють видачу готівки за платіжними інструментами та/або приймають готівку для поповнення рахунку згідно з договором, укладеним із цим учасником платіжної системи.

133. Строки виконання платіжних операцій, ініційованих за допомогою платіжних інструментів, у платіжних системах установлюються правилами платіжних систем, але не можуть перевищувати строків, визначених законодавством України.

134. Учасник платіжної системи-резидент оплачує послуги оператора платіжної системи, які він надає в Україні, виключно в гривні. Учасник платіжної системи-нерезидент оплачує послуги оператора платіжної системи, які він надає в Україні, у гривні або в іноземній валюті, що визначається відповідно до правил платіжної системи та вимог валютного законодавства України.

135. Учасник платіжної системи має право формувати гарантійні депозити, використовувати гарантії, акредитиви та інші документарні форми забезпечення зобов'язань під час виконання платіжних операцій з використанням платіжних інструментів відповідно до правил платіжної системи.

VII. Загальні вимоги до безпеки здійснення платіжних операцій та управління ризиками

136. Користувач зобов'язаний:

1) зберігати та використовувати платіжні інструменти відповідно до вимог законодавства України та умов договору, укладеного з емітентом, і не допускати використання платіжних інструментів особами, які не мають на це законного права або повноважень;

2) надати емітенту інформацію для здійснення контактів у порядку, визначеному договором.

137. Платіжний інструмент має відповідати вимогам емітента щодо захисту інформації, установленим з урахуванням вимог нормативно-правових актів Національного банку. Платіжний інструмент, що використовується для здійснення платіжних та/або інших операцій у платіжній системі, має також відповідати вимогам відповідної платіжної системи щодо захисту інформації.

138. Емітент зобов'язаний:

1) забезпечити, щоб індивідуальна облікова інформація користувача була недоступна іншим сторонам, крім користувача (крім випадку, передбаченого в пункті 142 розділу VII цього Положення);

2) зберігати інформацію, надану користувачем для здійснення контактів із ним, протягом строку дії договору;

3) забезпечити користувачу можливість безоплатно в будь-який час повідомити емітента про втрату платіжного інструменту або індивідуальної облікової інформації та не допускати будь-якого використання платіжного інструменту після отримання такого повідомлення;

4) забезпечити користувачу можливість у будь-який час повідомити емітента про потребу розблокування або заміни (перевипуску) платіжного інструменту;

5) повідомляти користувача про виконання операцій з використанням платіжного інструменту;

6) реєструвати та протягом строку, передбаченого нормативно-правовими актами Національного банку, зберігати інформацію, що підтверджує факт інформування емітентом користувача та користувачем емітента, надавати користувачу таку інформацію за його письмовим зверненням. Емітент

зобов'язаний зазначити дату і час одержання повідомлення користувача про втрату платіжного інструменту під час реєстрації повідомлення.

139. Емітент у разі невиконання ним обов'язку з інформування користувача про виконані операції з використанням електронного платіжного засобу несе ризик збитків від виконання таких операцій. Обов'язок емітента щодо повідомлення користувача про виконані операції з використанням платіжного інструменту користувача є виконаним у разі:

1) інформування емітентом користувача про кожну виконану операцію відповідно до контактної інформації, наданої користувачем;

2) відмови користувача від отримання повідомлень емітента про виконані операції з використанням платіжного інструменту користувача, про що зазначено в договорі з користувачем.

140. Користувач зобов'язаний не повідомляти та іншим чином не розголошувати індивідуальну облікову інформацію та/або іншу інформацію, що дає змогу ініціювати платіжні операції, та негайно після того, як йому стало відомо про факт втрати такої інформації та/або платіжного інструменту, повідомити про це емітента в спосіб та каналами зв'язку, визначеними договором між емітентом та користувачем.

До моменту повідомлення емітента про факт втрати платіжного інструменту та/або індивідуальної облікової інформації ризик збитків від виконання неналежних платіжних операцій та відповідальність за них покладаються на користувача. З моменту повідомлення користувачем емітента про факт втрати платіжного інструменту та/або індивідуальної облікової інформації ризик збитків від виконання неакцептованих/неналежних платіжних операцій та відповідальність покладаються на емітента. Момент, з якого настає відповідальність емітента, має бути чітко визначений умовами договору, укладеного між користувачем та емітентом.

141. Емітент зобов'язаний надавати ПІН, індивідуальну облікову інформацію та/або іншу інформацію, яка дає змогу здійснювати платіжні операції з використанням платіжного інструменту, лише держателю платіжного інструменту в порядку, визначеному договором (крім випадку, передбаченого в пункті 142 розділу VII цього Положення).

Емітент під час видачі платіжного інструменту зобов'язаний поінформувати держателя про можливість або неможливість зміни ПІНу. Перша зміна ПІНу здійснюється безкоштовно (у разі можливості зміни ПІНу).

142. Емітент має право передати платіжний інструмент, емітований користувачу, довірній особі або представнику користувача.

Представник користувача має право отримати платіжний інструмент, ПІН, індивідуальну облікову інформацію та/або іншу інформацію, що дає змогу ініціювати платіжні операції, за довіреністю, виданою користувачем та посвідченою у встановленому законодавством порядку. Емітент не несе відповідальності за проведення операцій з використанням платіжного інструменту, виданого представнику користувача за довіреністю.

Довіреність на отримання платіжного інструменту може бути засвідчена уповноваженим працівником емітента, якщо вона складається в емітента в присутності користувача. Така довіреність додаткового засвідчення не потребує.

Емітент зобов'язаний надати представнику користувача за довіреністю платіжний інструмент, ПІН, індивідуальну облікову інформацію та/або іншу інформацію, яка дає змогу ініціювати платіжні операції, у захищеному вигляді.

Використання платіжного інструменту за довіреністю не допускається, крім випадку емісії платіжного інструменту для довіреної особи.

143. Надавач платіжних послуг у разі виконання помилкової платіжної операції з рахунку неналежного платника, якщо власник рахунку/держатель невідкладно повідомив про платіжні операції з використанням платіжного інструменту, які ним не виконувалися, зобов'язаний негайно після виявлення помилки або після отримання повідомлення (залежно від того, що відбулося раніше) переказати за рахунок власних коштів суму платіжної операції на рахунок неналежного платника. Надавач платіжних послуг зобов'язаний також відшкодувати неналежному платнику суму утриманої/сплаченої неналежним платником комісійної винагороди за виконану помилкову платіжну операцію (за наявності такої комісійної винагороди).

144. Надавач платіжних послуг повинен сприяти власнику рахунку/держателю в поверненні коштів за неналежною платіжною операцією з використанням платіжного інструменту шляхом негайного надання доступної йому інформації про таку операцію (без стягнення плати), уключаючи інформацію, отриману на його запит від надавача платіжних послуг, що обслуговує неналежного отримувача.

Надавач платіжних послуг, який обслуговує неналежного отримувача, для встановлення правомірності платіжної операції з використанням платіжного інструменту в разі опротестування неналежної платіжної операції власником рахунку та/або держателем та/або на вимогу емітента зобов'язаний після отримання відповідного повідомлення негайно заблокувати кошти в сумі неналежної платіжної операції на рахунку неналежного отримувача на строк до 30 календарних днів.

145. Надавач платіжних послуг у разі повідомлення власником рахунку/держателем про незавершену платіжну операцію з внесення коштів з використанням платіжного інструменту через платіжні пристрої цього надавача платіжних послуг на рахунки/електронні гаманці, відкриті в цього надавача

платіжних послуг, після подання власником рахунку/держателем відповідного документа, що підтверджує здійснення цієї операції, негайно зараховує зазначену в цьому документі суму коштів на відповідний рахунок/електронний гаманець.

146. Власник рахунку не несе відповідальності за платіжні операції, здійснені без автентифікації платіжного інструменту і його держателя, крім випадків, якщо доведено, що дії чи бездіяльність власника рахунку/держателя призвели до втрати, незаконного використання ПІНУ або іншої інформації, яка дає змогу ініціювати платіжні операції.

147. Власник рахунку має право на відшкодування в судовому порядку шкоди, заподіяної надавачем платіжних послуг унаслідок помилкової, неналежної платіжної операції або виконання платіжної операції з порушенням установлених законодавством України строків.

148. Емітент зобов'язаний розглядати заяви (повідомлення) користувача щодо використання платіжного інструменту або неналежної платіжної операції, ініційованої з його допомогою, надати користувачу можливість одержувати інформацію про хід розгляду заяви (повідомлення) і повідомляти в письмовій формі про результати розгляду заяви (повідомлення) у строк, установлений договором, але не більше строку, передбаченого законодавством України для розгляду звернень (скарг) громадян.

Строки, протягом яких емітент установлює ініціатора та правомірність платіжної операції, та строки повернення на рахунок користувача суми попередньо списаної неналежної платіжної операції визначені статтею 89 Закону України "Про платіжні послуги".

149. Правила платіжної системи повинні передбачати право оператора платіжної системи ухвалювати рішення про зупинення здійснення операцій з використанням платіжних інструментів, емітованих певним емітентом.

Порядок зупинення здійснення операцій з використанням платіжного інструменту, а також його вилучення і повідомлення про це користувача встановлюється правилами платіжної системи і обумовлюється в договорі оператора платіжної системи з емітентом.

150. Емітент має право прийняти рішення про зупинення здійснення операцій з використанням певного платіжного інструменту, а також про вилучення платіжного інструменту за наявності обставин, що можуть свідчити про незаконне його використання та/або його реквізитів, значно збільшеного ризику неспроможності користувача виконати своє зобов'язання щодо сплати кредиту та процентів за ним, в інших випадках, установлених договором.

151. Емітент має право зупинити право користувача на використання платіжного інструменту в разі порушення користувачем умов його використання, визначених договором та/або законодавством України. Зупинення права користувача на використання платіжного інструменту не припиняє зобов'язань користувача і емітента, що виникли до зупинення зазначеного права.

Емітент зобов'язаний інформувати користувача про зупинення права використовувати платіжний інструмент та причини такого зупинення в спосіб, визначений договором, у разі можливості перед тим, як право його використовувати буде зупинено, і негайно після цього, якщо надання такої інформації не скомпрометує об'єктивно виправданих заходів із безпеки або якщо це не заборонено законодавством України.

Емітент має право поновити право користувача використовувати платіжний інструмент або надати новий після усунення причини зупинення права використовувати платіжний інструмент.

152. Емітент має право використовувати ліміти та/або обмеження на суми та кількість платіжних операцій з використанням платіжних інструментів. Емітент перед укладенням договору зобов'язаний ознайомити користувача з лімітами та/або обмеженнями, які застосовуватимуться. Користувач має право змінити встановлений емітентом ліміт та/або обмеження, про що повідомляє емітента в порядку, установленому договором.

VIII. Загальні правила документообігу за операціями з використанням платіжних інструментів

153. Документи за операціями з використанням платіжних інструментів можуть бути в паперовій та/або електронній формі.

154. Документи за операціями з використанням платіжних інструментів повинні містити обов'язкові реквізити, визначені цим Положенням та нормативно-правовими актами Національного банку з питань організації касової роботи.

155. Операції з видачі готівки або приймання її для зарахування на відповідні рахунки або електронні гаманці з використанням платіжних пристроїв повинні виконуватися відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку з питань організації касової роботи.

156. Платіжні та/або інші операції, що здійснюються за допомогою віртуальних або фізичних платіжних терміналів, повинні виконуватися з оформленням квитанції платіжного терміналу в паперовій та/або електронній формі (за умови доставки власнику рахунку або держателю).

157. Документи за операціями з використанням платіжних інструментів:

1) складаються та друкуються державною мовою;

2) можуть бути складені іншою мовою за домовленістю сторін відповідно до законодавства України або якщо платіжний пристрій дає користувачу технічну можливість здійснити вибір мови.

158. Паперовий документ за операцією з використанням платіжного інструменту може не оформлятися в разі дотримання однієї з таких умов:

1) розрахунки за товари (послуги) здійснюються держателем на суму до 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) держатель відмовився від їх отримання;

3) таке право передбачене правилами відповідної платіжної системи (для платіжних інструментів, що використовуються для здійснення операцій у платіжній системі).

159. Документи за операціями з використанням платіжних інструментів мають статус первинного документа та можуть бути використані під час урегулювання спірних питань.

160. Документи за операціями з використанням платіжних інструментів повинні містити такі обов'язкові реквізити:

1) ідентифікатор еквайра або інші реквізити, за допомогою яких є можливість ідентифікувати еквайра;

2) ідентифікатор отримувача (для юридичної особи: найменування та ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, для фізичної особи, фізичної особи-підприємця та фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність: унікальний номер платіжного інструменту/номер рахунку/електронний гаманець/інший ідентифікатор);

3) ідентифікатор платіжного пристрою;

4) дату та час здійснення операції;

5) суму та валюту операції;

6) суму комісійної винагороди еквайра (за наявності);

7) унікальний номер платіжного інструменту держателя;

8) призначення платіжної операції;

9) унікальний код операції/у разі використання платіжного інструменту в платіжній системі: найменування платіжної системи та код авторизації або інший код, що ідентифікує операцію в платіжній системі.

Внутрішні документи надавача платіжних послуг та/або правила платіжних систем можуть передбачати також інші додаткові реквізити документів за операціями з використанням платіжних інструментів.

161. Інформація про операції, здійснені з використанням платіжного інструменту, що надається емітентом користувачу, повинна містити відомості в розрізі кожної операції:

1) відомості, які дають змогу ідентифікувати виконані платіжні та/або інші операції;

2) інформацію про отримувачів;

3) суми платіжних операцій у валюті платіжних операцій;

4) суму всіх комісійних винагород та зборів, що утримані емітентом за виконання платіжної та/або іншої операції (за наявності технічної можливості розмір кожної комісійної винагороди зазначається окремо);

5) іншу інформацію, визначену в договорі з користувачем.

162. Передавання документів за операціями з використанням платіжних інструментів за допомогою технічних засобів електронних комунікацій повинно здійснюватися в порядку, установленому законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку, та з урахуванням вимог відповідної платіжної системи (у разі використання платіжних інструментів у платіжній системі).

IX. Агентська та інша діяльність

163. Емітент для передавання держателю/представнику держателя платіжного інструменту має право укладати договори з юридичними особами, фізичними особами-підприємцями та фізичними особами, яким емітентом надано право здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнтів (далі – агент).

164. Емітент має право укладати договори з комерційними агентами про розповсюдження емітованих ними платіжних інструментів, якщо це не суперечить вимогам, що застосовуються до певних платіжних інструментів

відповідно до нормативно-правових актів Національного банку, або правилам платіжної системи. Розповсюдження платіжних інструментів через комерційних агентів не вважається їх емісією.

165. Емітент у договорі з агентом/комерційним агентом повинен передбачити:

- 1) порядок передавання/розповсюдження платіжних інструментів;
- 2) порядок забезпечення агентом/комерційним агентом заходів безпеки та захисту інформації під час здійснення передавання/розповсюдження платіжних інструментів;
- 3) відповідальність агента/комерційного агента;
- 4) порядок здійснення контролю за діяльністю агента/комерційного агента;
- 5) порядок розгляду спорів;
- 6) інші умови на розсуд сторін.

166. Залучення емітентами агентів/комерційних агентів для передавання/розповсюдження передплачених платіжних інструментів емітента здійснюється відповідно до вимог цього Положення та нормативно-правових актів Національного банку з питань випуску та використання електронних грошей.

167. Агенту/комерційному агенту забороняється передавати в повному обсязі або частково свої обов'язки за агентськими договорами третім особам.

168. Емітент зобов'язаний забезпечити розроблення, упровадження та застосування механізмів внутрішнього контролю за діяльністю своїх агентів/комерційних агентів (за діяльністю, на яку залучається агент/комерційний агент) з метою забезпечення дотримання законодавства України, включаючи законодавство України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

169. Емітент/еквайр має право на підставі договору залучати технологічного оператора для здійснення інформаційних та технологічних операцій з платіжними інструментами.

Договір має містити такі обов'язкові умови:

- 1) порядок діяльності технологічного оператора, пов'язаний зі здійсненням операцій з використанням платіжних інструментів;
- 2) порядок забезпечення технологічним оператором захисту інформації та вжиття інших заходів безпеки під час здійснення держателями операцій з використанням платіжних інструментів, відповідальність за їх порушення;
- 3) порядок здійснення контролю за діяльністю технологічного оператора, пов'язаною зі здійсненням операцій з використанням платіжних інструментів;
- 4) відповідальність технологічного оператора та емітента/еквайра;
- 5) порядок розгляду спорів.

170. Емітент/еквайр та/або технологічний оператор зобов'язаний поінформувати до початку ініціювання операції держателя про участь технологічного оператора в здійсненні операції, якщо технологічний оператор залучається до її проведення. Держатель після отримання інформації повинен мати змогу відмовитися від уже розпочатої операції.

171. Емітент/еквайр, що уклав договір з технологічним оператором, зобов'язаний здійснювати контроль за його діяльністю, у частині надання послуг емітенту/еквайру, у порядку, визначеному в договорі.

Х. Моніторинг і контроль за платіжними операціями

172. Емітент/еквайр зобов'язаний здійснювати моніторинг платіжних операцій, здійснених із використанням платіжних інструментів, відповідно до внутрішнього порядку управління операційними ризиками та ризиками інформаційної безпеки з метою ідентифікації помилкових та неналежних платіжних операцій, суб'єктів таких операцій та забезпечувати вжиття заходів для запобігання або припинення таких операцій.

173. Емітент/еквайр має право доручити виконання функції моніторингу третій особі за умови забезпечення збереження конфіденційності інформації, якщо таке делегування не призводить до перенесення відповідальності емітента/еквайра перед власниками рахунків та/або держателями.

174. Емітент/еквайр/оператор платіжної системи зобов'язаний регулярно здійснювати реконсиляцію платіжних операцій, здійснених із використанням платіжних інструментів, відповідно до внутрішнього порядку управління операційними ризиками та ризиками інформаційної безпеки.

175. Емітент/еквайр/оператор платіжної системи зобов'язаний затвердити та дотримуватися внутрішніх правил щодо ефективного зниження та контролю за операційними ризиками, кіберризиками та ризиками безпеки, пов'язаними з виконанням платіжних операцій, здійснених із використанням платіжних інструментів, розроблених з урахуванням вимог законодавства України.

Внутрішні правила повинні також містити процедури забезпечення безпеки виконання платіжних операцій з ужиття заходів з ідентифікації помилкових та неналежних платіжних операцій (суб'єктів таких платіжних операцій) та заходів із запобігання або припинення таких платіжних операцій, реагування на інциденти безпеки, здійснення моніторингу та ведення бази даних операційних інцидентів, кіберінцидентів та інцидентів безпеки, пов'язаних із виконанням платіжних операцій з використанням платіжних інструментів.

176. Емітент/еквайр для належної ідентифікації суб'єктів помилкових, неналежних платіжних операцій з використанням платіжних інструментів, ужиття заходів із запобігання або припинення таких платіжних операцій зобов'язаний повідомляти про таких суб'єктів і такі платіжні операції інших учасників платіжної системи в обсязі, установленому правилами відповідної платіжної системи, або інших надавачів платіжних послуг, у порядку, передбаченому договором, укладеним між ними. Емітент/еквайр для запобігання здійсненню/припинення здійснення зазначених платіжних операцій зобов'язаний підтверджувати інформацію на електронні запити центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності.

177. Емітент/еквайр на підставі договорів та відповідно до вимог законодавства України має право залучати юридичну особу, засновником якої він є, для здійснення ідентифікації суб'єктів помилкових, неналежних платіжних операцій з використанням платіжних інструментів, ужиття заходів із запобігання здійсненню/припинення здійснення зазначених платіжних операцій та запобігання відмиванню коштів. Емітент/еквайр і заснована ними юридична особа повинні забезпечити технологічний та програмно-апаратний захист персональних даних суб'єктів помилкових, неналежних платежів згідно з вимогами законодавства України.

Емітент/еквайр повинен передбачити в договорі з користувачем/суб'єктом господарювання право емітента/еквайра на надання іншим надавачам платіжних послуг інформації, що містить банківську таємницю, комерційну таємницю, таємницю надавача платіжних послуг, таємницю фінансового моніторингу на підставі згоди з користувачем/суб'єктом господарювання.

178. Емітент за результатами моніторингу має право ухвалити рішення про:

- 1) зупинення або припинення здійснення операцій з використанням певного платіжного інструменту;
- 2) вилучення певного платіжного інструменту;
- 3) проведення в разі потреби додаткової перевірки ПНУ або іншої інформації, що дає змогу здійснювати операцію з використанням платіжного інструменту;
- 4) здійснення еквайром та/або суб'єктом господарювання додаткової ідентифікації держателя шляхом перевірки його документів;
- 5) установлення лімітів та/або обмежень на певні види операцій.

179. Еквайр за результатами моніторингу або в разі опротестування платіжних операцій емітентом чи оператором платіжної системи має право ухвалити рішення про:

- 1) зупинення здійснення операцій з використанням певного платіжного інструменту та/або його вилучення;
- 2) зупинення або припинення здійснення суб'єктом господарювання операцій з використанням платіжних інструментів;
- 3) зупинення завершення переказу коштів на рахунок суб'єкта господарювання для встановлення ініціатора та правомірності переказу коштів на строк, установлений законодавством України;
- 4) здійснення додаткової ідентифікації держателя шляхом перевірки його документів, про що дає відповідне доручення суб'єкту господарювання щодо кожної перевірки окремо. Додаткова ідентифікація держателя шляхом перевірки його документів не повинна проводитися на підставі рішення касира суб'єкта господарювання.